

Status efter ti års borgerligt regime er, at storbyernes bløde lommer af humanister, halalhoppier og fløjlsmaver er blevet Danmarks dominerende dynamo, mens det borgerlige retro-bagland er hægtet af en socio-økonomisk udvikling.

FREMTIDEN ER STORBYERNE – OG DE TILHØRER HELLE

Lars Trier Mogensen

ALDRIG HAR KONGERIGET rummet så mange æggehoveder og kystbanesocialister. Trods en stadig mere skinger tone og et hidsigt engagement blandt nogle få nationalkonservative, er det ikke lykkedes VKO-bloken at rulle moderniseringen af Danmark tilbage. Kulturkampen har været en gang bragesnak, der ikke har grebet ind i den økonomiske virkelighed, som vælgerflertallet lever i.

Humanismen er latterliggjort, reformer stoppet og udlændinge chikaneret, men kigger man tilbage på de seneste års symbolske livsstilspolitik, er det svært at få øje på de tiltag, der skulle have modvirket en samfundsudvikling, hvor innovation opløser tradition; hvor multikultur overtrumfer monokultur; og hvor kvinder klarer sig bedre end mænd. Rundkredspædagogikken er ikke til at inddæmme.

Nullerne står tilbage som et egnsteater, et forbitret modspil til storbyscenen. De borgerlige partier har opført et udstyrsstykke med burkaer, kamphunde og anden livsstilspolitik. Men værdidebatten har ikke kunnet bremse den brutale modernisering af Danmark, der sker i takt med, at stadig flere tvinges til at arbejde i storbyerne, videreuddanne sig og handle med udlandet. Man behøver ikke at være marxist for at se, at der er stærkere kræfter på spil end Dansk Folkeparti.

Værdidebatten har fungeret som en elastik, der er blevet trukket længere og længere væk fra virkeligheden, ofte imponerende langt væk, men som nu truer med at slå tilbage med et smæld.

Statsminister Anders Fogh Rasmussen proklamerede i sin tid, at „*udfaldet af kulturkampen afgør Danmarks fremtid. Ikke den økonomiske politik*“. Men det modsatte er sket. For „*politik handler om økonomi, dit fjols!*“ som Bill Clinton sagde tilbage i 1992 [„it's the economy, stupid“]. Og siden da er den økonomiske vækst stort set udelukkende sket i byområder, hvor flertallet i stigende grad stemmer til venstre, mens stagnationen har fundet sted i det borgerlige hjerteland, i den rådne banan. Status efter ti års borgerligt regime i Danmark er, at provinsens politiske sejrherre har tabt socialt, mens den nye kreative klasse af storbytosser har nydt godt af VKO-blokkens skattelettelser og centralisme.

Storbyernes bløde lommer af humanister, halalhippier og fløjlsnaver er blevet Danmarks dominerende dynamo, mens det borgerlige retro-bagland er hægtet af en socio-økonomisk udvikling, og selv langt ude i baglandet skal man efterhånden – som rapgruppen Malk de Kojn synger – være „uddannet fin pædagog for at få sig lidt bjæf“.

Universitetsbyerne sætter en ny dagsorden. Ved sidste kommunalvalg fik Venstre kun ti procent af stemmerne i København og Odense, mens kun hver syvende vælger i Århus satte kryds ved V. Danmarks liberale parti appellerer igen mest til midaldrende mænd med hang til kirsebærvin. Det tegner sort for retro-Danmark. Ifølge OECD skabes halvdelen af Danmarks BNP nu i hovedstadsområdet, og tre ud af fire nye job skabes i og omkring København.

„Systemskiftet“, som politikerpræsten Søren Krarup har døbt den borgerlige valgsejr i 2001, viste sig blot at være en modreaktion, snarere end en ny retning på samfundsudviklingen. Ligesom Fremskridtspartiets triumf ved „jordskredsvalget“ i 1973 var udtryk for en modreaktion mod velfærdsstatens vildtvoksende bureaukrati – en modreaktion, der vel at mærke ikke har fået nogen langsigtet effekt – var Dansk Folkepartis valg succes i 2001 også en letforståelig modreaktion mod en udvik-

ling, hvor veluddannede besserwizzere mentes at ville omforme Danmark i deres eget klassebillede. Den folkelige frygt var, at alle smagsdommerne ville lade indvandringen stige, bandekriminaliteten hænge og skrankepaerne regere, nøjagtigt som det paradoksalt nok er sket under VKO-blokken.

Det småborgerlige opgør med maskiner og modernitet, som begyndte med rindalismen i 1970'erne, er klinget af med pianisterne fra 00'erne. Politikken er kommet for langt væk fra økonomien. Vilkårene i tidens hjerneindustri ændrer de politiske styrkeforhold. Fortsat urbanisering, øget indvandring og højere uddannelseskra trækker vælgerne i retning af stadig mere uafhængige, kosmopolitiske og oplyste værdier.

Skævvridningen af Danmark i en fattig retro-provins og stadig rigere metro-centre er ikke enestående. Overalt i verden koncentrerer den økonomiske vækst i storbyområder. Fremvæksten af to millionbyer i Danmark, Øresundsregionen og „Hundredkilometerbyen“ – som sociologen Henrik Dahl kalder den amerikaniserede storby langs den jyske østkyst – er ved at omforme det politiske landskab.

Den amerikanske forfatter Thomas Frank har i sin bog, „What's the Matter with Kansas?“, overbevisende beskrevet, hvordan det lykkedes for Republikanerne i USA at vinde støtte blandt fattige og kortuddannede vælgere ved at tale i en ny klassekamp retorik, helt rensat for økonomi. På samme måde har de borgerlige partier i Danmark gjort livsstilsspørgsmål til vigtigere temaer end uddannelse, fordelingspolitik og social mobilitet. Men afledningsmanøvren har været et bluff.

På bundlinjen har Foghs nationalkonservative værdikamp vist sig at være værdiløs for „den lille mand“. De borgerlige kernevælgere i udkantkommunerne har fået endnu dårligere mulighed for at klare sig selv i 00'erne: Andelen af unge med en uddannelse i de kommuner, hvor flertallet stemmer på VKO-blokken, er faldet, mens arbejdsløsheden er steget. De yderkantslandkommuner, hvor borgerne har stemt på VKO-blokken, men alligevel

fået mindst ud af skattelettelserne, er også de områder, hvor befolkningstallet ifølge Danmarks Statistik vil falde mest frem mod 2030.

Modreaktionen vil næppe forsvinde. Dansk Folkeparti kan sagtens vinde endnu større opbakning. Men retro-romantikken vil glide ud i periferien, så snart den parlamentariske matematik på Christiansborg ikke længere gør Dansk Folkeparti til tungen på vægtskålen.

Storbyerne tiltrækker unge og kreative mennesker med lange uddannelser og udlængsel, ofte kvinder, mens land-områderne er base for de jordbundne, ofte mænd, der holder fast i traditionerne. Den afgørende forskel mellem Danmark og andre lande med en spaltning mellem retro-romantikere og metro-modernister er dog, at mere end hver tredje dansker allerede bor i en by med mere end 50.000 indbyggere.

Den høje koncentration af forskellige mennesker, der ikke kender hinanden på forhånd, gør forskellen: Som et vidnesbyrd om omslaget er det nu indvandrerpiger, der uddanner sig mest, mens fertilitetsraten blandt efterkommere af indvandrere også er faldet ned på gennemsnitsniveauet.

Bylivet sætter sig i sjæl og krop, ligesom udstødning fra biler, synet af Christiania-cykler og støj fra værtshuse. Prognosen for en pige med indvandrerbaggrund, der typisk bor i en større by, er i dag bedre end for en dansk dreng: 35 procent af kvindelige efterkommere af indvandrere tager nu en videregående uddannelse mod kun 22 procent af unge mænd. Danmark har fået en stigende gruppe af tabere, især blege mænd i de sydlige og vestlige udkantkommuner, der lever afkoblet fra arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet.

Opbakningen til reaktionære værdier som dødsstraf, revselsesret og patriarkalske kønsroller er interessant nok større blandt DF-vælgere, end den er blandt f.eks. muslimer, der bor i Danmark, hovedsageligt i byerne. Retro-Danmark har fået lov til at udvikle sig til et parallelsamfund.